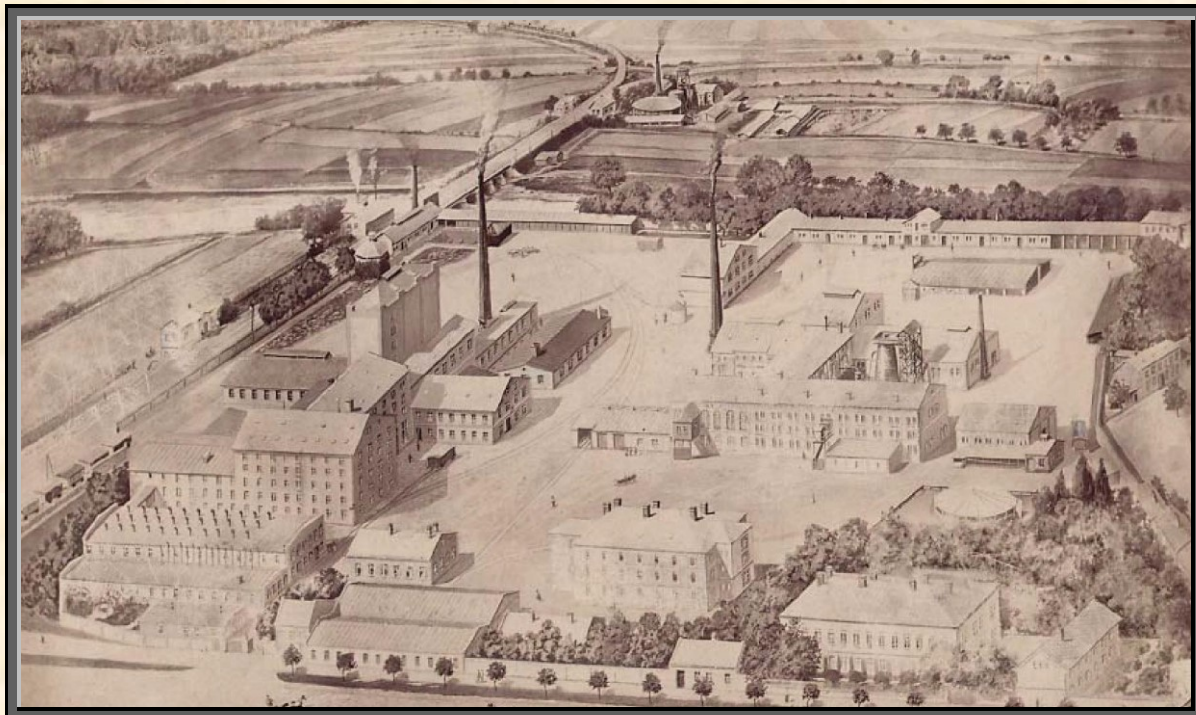

Zapomenutý Přerov

Skeneho cukrovar

Pole na Hané bývala v minulosti oseta cukrovou řepou a s podzimem se rozjížděla výroba bílého zlata hned v několika moravských cukrovarch. Jeden z nich se nacházel také v Přerově v místech, kde je dnes podnik Kazeto a obchodní centrum Tesco na Velkých Novosadech.

Pohled na areál cukrovaru v Přerově z 2. poloviny 19. století

V 19. století patřilo území ohraničené ulicí Velké Novosady, Kojetínská, železniční dráhou a řekou Bečvou majitelům přerovského panství a nazývalo se Petržalka. Roku 1859 odkoupil Petržalku od hraběte Magnise Alfred Skene spolu s bratrem Augustem. Vystavěli zde cukrovar, který zpracovával cukrovou řepu z polností bývalého přerovského panství a také se zde přečišťoval cukr z cukrovaru v Doloplazech, který Skenové rovněž vlastnili. Přerovský cukrovar byl prvním na Moravě, ve kterém se šťáva z řepy lisovala dostředivými stroji. V roce 1867 původní objekt rozšířili výstavbou druhého cukrovaru a v roce 1894 v areálu vybudovali konírny a jízďárnu, jejíž pozůstatky (kruhový objekt) se dnes nacházejí na rohu křižovatky Kojetínská - Velké Novosady. Součástí stavebních plánů, které prováděl stavitel Victor Prokop z Prahy, byl i obytný dům pro úředníky cukrovaru. V 80 letech 19. století pracovalo v cukrovaru bratři Skene na 400 dělníků. V kampani v letech 1911-1912 závod produkoval 138 350 metrických centů cukru. Bylo to nejvíce ze všech cukrovarů v okolí kromě cukrovaru v Kojetíně a v Chropyni. Cukr z Přerova se v předválečných letech exportoval i do Švýcarska, Turecka, Indie a Japonska.

Ve 20. letech minulého století ale došlo k úpadku cukrovaru. Akciová rafinerie rolnických cukrovarů, dříve brá Skene, pod vedením Jana Vaci, se angažovala v riskantních transakcích, které skončily 35milionovými dluhy. V roce 1927 byla výroba v cukrovaru zastavena a během let 1928-1929 došlo k rozprodeji celého areálu. Část pozemků s objekty nejbližší k železniční trati koupil v roce 1928 továrník Karel Zejda.

Jeho firma získala státem registrovanou značku KAZETO (Karel Zejda Továrna) na výrobu cestovních kufrů. Další část industriálního komplexu získalo Hospodářské družstvo a stolařství Dvořáček, později továrna na nábytek F. Zapadlo, kde po válce vzniklo učňovské středisko energetiky.

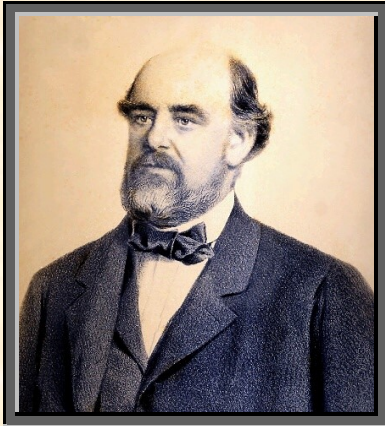
Zapomenutý Přerov

Vznikla tu také firma Belka - akciová továrna, jejímž předchůdcem byla v letech 1922-1931 firma Kopřiva v Bartošově ulici č. 8. Další pozemky se stavbami získal Alois Beneš, který sem převedl v roce 1929 z Kojetína podnikatelství staveb. V bývalé obytné budově pro úředníky pak v letech 1933-1935 působila nově založená firma Optikotechna.

Zeida tovární budovy přestavoval a rozšiřoval pro potřeby velkovýroby kufřů a cestovních potřeb, včetně zajištění vlastní výroby polotovarů pro finální výrobky, zejména vulkánfibru, nýtů, kufrových zámků, laků a podobně.

Po roce 1945 byla firma Aloise Beneše znárodněna, provoz převzal tehdejší národní podnik Moravostav. Stejný osud potkal o tři roky později také Kazeto, které se stalo národním podnikem a pokračovalo ve výrobě kufřů, v nové hale se vyráběla i lepenka. Podnik Kazeto byl po roce 1989 v restituci vrácen dědicům firmy - Karlu Zejdovi mladšímu. V roce 2005 byl po zbourání řady objektů v části areálu otevřen hypermarket Tesco. Dnes je vlajkovou lodí této dříve průmyslové zóny jen firma Kazeto.

Kdo byl Alfred Skene

Narodil se 16. května 1815 v belgickém průmyslovém městě Verviers. V roce 1830 se rodina přestěhovala do Brna a mladý Skene založil roku 1847 velkou továrnu na sukna v Alexovicích u Ivančic. V Brně byl činným členem obchodní a živnostenské komory, jejím místopředsedou, v letech 1864-1866 zastával post brněnského starosty. V roce 1861 byl zvolen do zemského sněmu a z toho do říšské rady. V roce 1866 se přestěhoval do Vídně, stal se významným vojenským dodavatelem, v roce 1870 postavil u Vídně továrnu na vojenskou výzbroj. Postupně převedl všechny své obchody do Přerova. Zde byl členem městské rady, zasedal v okresním školním výboru. Na školství věnoval několik tisíc jako jistinu, z jejichž úroků byly chudým žákům pořizovány školní potřeby. Obdobně financoval stravování chudé mládeže a poskytoval stipendia pro studenty z nemajetných rodin. Za své zásluhy byl v roce 1898 jmenován čestným

občanem Přerova. Alfred Skene zemřel 17. ledna 1917, pohřbu se zúčastnilo mnoho Přerovanů. Pochován byl v rodinné hrobce v Pavlovicích u Přerova.

Zdroj: Přerovské listy (2016)